

CERUCCIANDA

ROMÂNII SEMEULUI

SĂPTĂMÂNAL DE ORIENTARE POLITICĂ ȘI SPIRITUALĂ

ANUL I Nr. 22

Director. MIHAIL STELESCU

Apare JOIA

JUNGLA POLITICA...

Desen de Richard Mayol

...și modificarea Constituției

Semnează:

Mihail Stelescu, Const. Caragea, Sergiu Lecca, Mucichescu-Tunari, Const. Barcaroiu, Paul Bărbulescu, Mihai Ștefan, Ion-Aurel Manolescu, Mircea Mateescu, Marius Bejan, Alexandru Zaharia, Valeriu Crâșmariu, și Alexandru Talex

SPORT — CRONICI — MARGINALE

8 pagini

JOI 9 MAIU 1935

2 Lei

Teroarea prostiei

de arhitect M. Tunari

Mărturisim că dacă, în articolul de față, am fi puși să combatem „teroarea” cu un produs al forței organizate pe baze spirituale, n'am face-o. Și n'am face-o, nu pentru că am avea la baza acțiunii noastre porniri violente, dar pentru că, ridicându-ne împotriva violenței n'am voi să cădem în extrema cealaltă, a liberalismului indulgent și neputincios. Ceeace ne face însă ca să luăm o atitudine împotriva „teroarei” este că „teroarea” despre care este vorba, se află într-o sufoanță complicită cu cea mai suverană „prostie”. Nu știu dacă, această succintă introducere este suficientă pentru ca să se înțeleagă despre ce este vorba. Bănuim că da, aceasta mai ales pentru că acest capitol a mai fost abordat în coloanele noastre.

Și poate că n'ar fi fost nevoie să revenim. Survenind însă două fapte, ne vedem nevoiți să reluăm discuția. Și iată despre ce este vorba: zilele acestea s'a ținut un așa zis congres studentesc la Craiova. La acest congres, participarea studenților a fost regislată de către oamenii străini de studenție, avându-și însă ilustra calitate de pensionari ai azilului din str. Imprimeriei. Iar criteriul după care s'au eliberat legitimațiile a fost, precum era de așteptat, următorul:

1) Să mănuiești cu abilitate ciomagul, cuțitul și eventual câteva arme de foc.

2) Să fi făcut, cel puțin odată, de planșon, la pensionul „Cantacuzino”.

3) Să fii idolatru Codrenist cu dovezi cât mai sanguine. (Calitatea de student nu s'a cerut. În nici un caz, n'au fost pri miți studenții cari sunt la curent cu examenele).

Ce-au discutat acești „studenți”, se poate bănui. Ceeace se știe precis este ceeace au hotărât: S'a stabilit ca studenția (deci toată studenția?) să se însirve în str. Imprimeriei și să facă de planșon, sub fereastra căpitanului. De sigur că, în fata unei atari aberațiuni, acei studenți conștienți cari s'au putut strecura totuși la acest „congres”, au năvălit ostentativ asupra adevăraților studenți, dând apoi un comunicat în acest sens. Cu toate acestea, câteva sute de mercenari codreniști, substituindu-se în mod fraudulos, miilor de studenți, au terorizat și au luat a toți deciziuni împotriva prestigiului studentesc. Cât de valabile sunt aceste hotărâri este ușor de înțeles. De altfel palama pe care au mers-o în hotărârile luate — declarând drept „trădători” (?) pe toți aceia cari desinationaliști nu înțeleg însă a se supune unei organizațiuni suspecte și clancstine — îi scoate complet din sfera seriozității.

După un atare „succes”, aceeași rezizori, au mai încercat o „lovitură”.

Astfel, cu prilejul congresului fostilor luptători în mișcarea studentească, congres convocat din inițiativa d-lor dr. Dăvulescu, președinte de onoare al U. N. S. C. R., domnii cu fruntea îngustă (rou această caracterizare să fie luată nu în sens matematic ci simbolic) și-au adunat din toată țara pe toți chemații dar mai ales nechemati. Așa de ex., mi-a fost dat să disting nume de Vasilachi, Rigmani... etc. Regretăm, dar pe acești iluștri necunoscuți nu i-am găsit înscrși în cartea luptătorilor dela 1922. Mișcarea studentească respinge astfel de eroi improvizați.

Dar în sfârșit, biroul congre-

sului, a înțeles să-i tolereze, bănuind că acești domni vor avea cel puțin bunul simț de a fi băeți de treabă. Atunci însă când teroarea a început a se deslănțui și aci; atunci când foști conducători ai studenției au fost amenințați cu asasinarea; atunci când din sala de ședințe nu se mai putea ieși de cât cu revolverul în mână (cazul Mihail Stelescu) și atunci când această masă de manevră a mafiei din str. Imprimeriei, a vădit ca, biroul de dirijare al lucrărilor să fie format exclusiv din oamenii teroarei Codreniste, acei cari convocaseră acest congres au suspendat lucrările, lăsând pe acești asasini de profesie într-o ridicolă singurătate.

Și acum câteva întrebări și o sinură concluzie:

Câtă vreme vom mai tolera această lentativă a prostiei Codreniste?

Oare, nu este momentul ca părăsind atitudinea de până acum și având în vedere că o fi conștienți sau indiferenți față de toate preocupările, să pornim o campanie de clarificare?

Pentru că un lucru este precis: De unde până acum, stipendiații oculte, înțelegeau să se mulțumească numai cu calomniile și cu amenințările pe cari le debita zilnic împotriva noastră, astăzi, apasii codreniști trec la fapte, bruscându-se. Măine, poate cu toată lasitatea care-i caracterizează, vor întrebuița pistolul pe la spate.

Iar noi, putem fi atâta de naivi, încât să ne închinăm cu mai este posibilă o eventuală revenire a acestor rățăciți?

Ar fi o naivitate.

De aceea, în numele românismului care cere dela noi acțiune de eliberare a Țării de sub dominațiunea prostiei și a străinismului trebuie să ducem lupta mai departe spre culmile izbânzii. Avem în drumul nostru obstacole și pieturi. Obstacole sunt partidele politice, întretinute de finanța antiromânească. Pieturile sunt acele fracțiuni de trădători ai: nationalismului cinstit, cari își întemeiază lupta lor pe desertăciunea ambițiilor și pe prostia cultivată în lumina fanatismului desechilibrat.

Împotriva obstacolelor va trebui să ridicăm masele populare, pe cari avem datoria să le instruiem și să le organizăm.

Pentru pieturi, nu mai este bună indiferența. O lămurire se impune: să arătăm țării deșerturile asasinilor cu înfățișeri de arhangheli. Deocamdată transmitem comitațiilor din pensiunea „Cantacuzino” următoarele:

La teroarea prostiei lor, vom răspunde cu teroarea spiritului. Să nu înțeleagă însă prin aceea că, în cazul când vom fi provocați, nu vom plăti cu aceeași monedă. Suntem gata. Mercenari cu fruntea îngustă, începeli.

Arhitect MUCICHESCI-TUNARI
Membrou protector al Uniunii Studentilor Creștini Români

Minoritarii la examen

Mobilul unei „dispozițiuni” — fie ea chiar ministerială — devine susceptibil de interpretări diverse și comentarii, călă dreme au loricitate dela care emană nu în de a sa datoric să-l precizeze și să-l sublinieze. Utilitatea practică a unei astfel de dispozițiuni este greu intrevizibilă, ceeace dă naștere la scepticism, îndoială și felurite întrebări în rândurile celor ce este lansată.

Creдем că nu greșim prea mult față de forurile, noastre conducătoare, când susținem că măsurile luate în toamna anului trecut de a supune unui examen de limba română toți funcționarii publici minoritari din jud. Timiș (poate și de aiurea) au ceva asemănător (dacă nu prea mult) cu cele ce spunem mai sus. Și de am comite chiar, momentan, o greșală în susținerea afirmațiunilor noastre, timpul — acest jude imparțial — nu va pregeța totuși să scoată adevărul la suprafață.

700 (șeptesute) de minoritari, din întreg județul Timiș, au luat drumul spre Timișoara în toamna anului 1934, spre a proba, în fața unei Comisiuni, în ce măsură și-au însușit limba românească și cunoștințele necesare funcțiunei ce dețin de atâția ani în România întregită.

Dar, aci e chestiunea: se urmărea, prin acest examen, verificarea capacității personale reclamate de slujba în care se găseseră sau o însușirea limbii față de care poate n'au ezitat funcționarii noștri s'o lase mai domol?

În primul caz, severitatea dispozițiunei ministeriale (căci să se știe: circulara Ministerului conține termeni cât se poate de drastici) ar fi o palmă sdravănă pentru românșii din comisiunile de pe lângă fiecare instituție publică, în a căror sarcină cade aprecierea aptitudinilor noilor și viitorilor funcționari: deci este vorba de un examen de admilere obligatoriu pentru toți viitorii funcționari de Stat.

În al doilea caz, s'ar constata doar rezultatul toleranței oficialității românești de 15 ani încoace.

Rezultatul examenului ne pune însă în o și mai grea dilemă: din 700 candidați numai 100 sunt respinși.

(Se vede că severitatea celor de sus a prins grozav de mult în rânțul subalternilor din comisia examinatorie, tot reprezentanți ai guvernului și aceștia!)

S'o fi scandalizat Ministerul la primirea raportului? Poate. Dar mai grozav s'au aprins cei 100 respinși, cari au și contestat examenul.

Motivul? Ei susțin sus și tare că știu mai bine românește decât unii confrăți ai lor (căroră la spune pe nume), cari au promovat examenul cu nota 8 și 9.

Ceeace ar pene, cu alle cuvinte, că dumnealor s'ar cam îndoi de buna dreptate și cinste a examinatorilor.

Cât de mult adetăr conține plânșerea lor, ne-o spune a doua circulară ministerială de acum câteva zile numai, care dispune ținerea unui nou examen pentru toți cei ce au obținut nota sub șapte la primul examen.

Examenul s'a ținut. Rezultatul însă, nici azi nu se știe precis; se cam fănuște. În tot cazul, Comisia a fost drastică de astă dată; se vorbește de un 90 la sută respinși, fără ca cei în cauză să desmintă această cifră.

Dar ce se face cu cei respinși precum și cu locurile lor devenite vacante? Au fost trimisi în fața Comisiei de disciplină pendinte de Minister. Aceasta însă a găsit nimerit să-si declinere competența și să-i defere Comisiei disciplinare de pe lângă fiecare instituție, unde funcționează cei în chestiune.

Credeți că aici li s'a făcut ceva? Nimic, absolut nimic.

Dispoziția ministerială a avut doar aspectul unui nor, care, producându-se detună, se împrăștie și dispare, pentruca razele solare să îmbrățișeze din nou întreg văzduhul.

Cei 700 de minoritari continuă să funcționeze... și încă nestingheriți de nimeni și cu nimic.

VALERIU CRAȘMARIU

Reacțiunea studenților față de bătaia de joc dela Craiova

Studenția și conducerea ei actuală

Precum timpul frumos este câte odată întrerupt și întunecat de nouă mână de vânt, tot așa și viața studentească, atât de sinceră și senină altădată, o vedem astăzi cu durere, întunecată și înjosită până la maxim de către conducătorii ei. Idealul sincer și desinteresat care a călăuzit până acum întreaga studenție creștină, este astăzi terfelit în cel mai josnic hal prin toate aranjările de culise, de către aceiași conducători. Oamenii lipsiți de cel mai elementar bun simț, călăuziți în mod absurd de un căpitan cu apucături criminale, compromiși în ultimul grad pe teren politic, îi vedem astăzi îndreptându-si fără milă ghiarele lor murdărite de sânge creștinesc către gâtul studenției al cărei ideal este cu totul altul, decât acela de a fi sluga tuturor clubștilor politici. Norii se împrăștie, întunericul dispare și cel senin se ivese. Adevărul crud dă pe față abaterile și ticăloșiile. smulge toate măștile spre a arăta tuturora drumul drept, fățărnicia și perversitatea conducătorilor de azi. Dacă viața studentească are azi o boală, o

boală vie și înfricoșătoare, e numai din cauza acestor nemernici. Ei ne compromit și ne mănjescau paraziții. Ei ne tărăsc pe noi la înjosire.

Din cauza acestor vampiri murdari și grețosi, studenția e astăzi însângărată. Nu vă lăsați cuprinși în mrejele acestor farisei. Nu vă lăsați înșepăimântați de ghiogaile și gloanțele lor. Infrunțați cu curaj banditismele lor. Luptați din răsuputeri pentru demascarea completă a lor. Colegi de-ai noștri și-au dat sufletele lor curate, crezând că lupă alături de ei, pentru un ideal. Părinții lor, plâng cu lacrimi amare și astăzi încă, ceeace aveau mai scump pe lume, pe feciorii lor.

Strigătele de prin toate colțurile: destul ați asasinat destul ați ucis. Fugiți! Sânteti roșii de sânge, sunteți blestemați până la moartea de cei ce s'au sfârșit și de cei ce sufăr încă, de pe urma

O. CHITOVEANU
Student — Iași

Gorespondență din Dorohoi

Din faptele uzui preot

Un caz nemai pomenit se petrece de câțiva ani, în comuna Sârbi, jud. Dorohoi, cu preotul Vasile Neculau. Acest preot satrap, profitând de bunățatea și credința oamenilor, a găsit de cuviință să-l reprezinte pe Dumnezeu — nu sub forma spirituaia, care întărește sufletul omenesc ci sub forma cea mai murdară a materialismului.

În urma mai multor reclamațiuni fără rezultat, oamenii s'au hotărât să facă o nouă plângere către Sf. Mitropolie a Moldovei și Sucevei. Plângerea fiind trimisă în ziua de 28 Martie a. c., a fost soluționată de către Mitropolie în ziua de 5 Aprilie, dând ordin, nr. 2919, să se facă de către protopopia în sub ordine o anchetă.

Reclamațiunea făcută către Mitropolie cuprinde următoarele învinuiri aduse preotului Neculau:

1. Ingroparea unui copil de 8 ani, fără preot de către locuitorul Simion Andrei, tatăl copilului. Acesta fiind om nevoiaș, n'a avut banii și trăsura pe care le pretindea preotul. Spunându-i cu lacrimi în ochi, că nu are nici un ban, l'a rugat să vină să-i îngroape copilul. Preotul a refuzat. Simion Andrei, sdruncinat de acest refuz și-a îngropat singur copilul. S'au făcut, pe urmă, plânșeri, s'au făcut cercetări de formă, dar au rămas toate baltă.

2. Delapidare de bani. Biserica având un teren de 24 ha, era în stăpânirea preotului. Acesta îl arenda dispunând singur de bani. Suma delapidată se ridică la 150.000 lei.

3. Refuz de comunie pe chestie bănească, ex: cazul Pintilei Curțeri.

4. Darea afară din biserică și lovirea lui Ion Andriescu, din cauză că l'a dat numai 60 lei pe

tru botez. Banii i-a aruncat după om, afară.

5. Refuz de a veni cu ajutorul Crăciunului în casele locuitorilor: D. Bujor, D. Petrovici, Gh. Rusu, Gh. Biciușcă, V. Iiaș, etc., din motive de ură personală.

În ziua de 15 Aprilie a. c. a venit spre cercetare oărintete protopop C. Ștefănescu care fiind prieten cu preotul Vasile Neculau a araniat toate cu bine, — în cheind un proces-verbal favorabil preotului Neculau, și amânând chestiunea bănească pe ziua de 15 Mai. Noi întrebăm pe părințele protopop: de ce această amânare? Dece când a cerut preotului Neculau să se apere în fața oamenilor și văzând c'o încurcă, n'a luat atunci o hotărâre? l'a dat acest termen pentru a găsi o soluție de descărcare, ca și cu banii pentru biserică strânsi de socrul său, cu chitară, descărcându-se prin moartea fostului preot. Având încredere în P. S. M. Nicodim, care-i un iuminat al scrisului de doctrină bisericească, cerem înlăturarea sau mutarea urgentă a acestui trecut ce lucrează contra intereselor bisericesti.

DESMINTIRE

D-na Margareta Panait Istrati, soția ilustrului dispărut, anunță pe această cale că interview-ul apărut în ziarul FRONTUL ROMÂNESC de Sâmbătă 4 Mai a. c., este de domeniul fantezmei vreunui reporter.

D-sa nu a dat niciunui ziar, nici un fel de interview.

1 MAI

Adevăratul creștinism

S'au adunat pe plăuri robii pământului.
Arși soarelui și bătutii vântului,
Să sărbătorească așa... ca mai înainte.
Ziua de odihnă a mâinilor trudite...
Și și-au văzut ogoarele
Cum le scaldă soarele...
Au văzut păsunele
Cum hrăneau turmele...
Au văzut lucile
Cu muncile
Imbrăcate'n roduri de smarald...
Cum soarele — ochi Dumnezeesc —
Tot asa de strămosesc
Privea la dinșii, milostiv și cald...
Cum pe aripa vântului,
Din pemii îmbălsămați
Cu floare încărcati.
Se înalta păsăreasca arie a cîntului!..

Bar cine a ucis în ei dorul avântului,
De-au dat focului
Săltatul jocului,
Patima cîntului,
Taina cuvântului,
Punându-le 'n suflet tăcerea mormântului?...
De ce bătrîni nu mai sint sfîț și?...
Și feții, Feți-Frumoși?...
Și fetele, Ilene Cosinzene
Visătoare prin poezie?..

Stau totți grămadă, fără glas
Ca într'un jalnic, trist popas.
Și fiecare-și gustă chinul
Amar ca și pelinul,
Văzând că tara e sta mare
Dela hotare la hotare
— cu tot pământul roditor —
Doar pentru muncă e a lor.

Sint Domni cu suflet de jivine,
Cu gînduri negre și haine,
Care vînduți streinilor,
Le fură truda miinilor
Și-i fac sărmani, infometati.
Din oameni mindri și bogati,
Să ducă traiul cîntilor!..

O! Cit amar de ani vor plînge?
Și cîtă sărăcie în casa lor vor strînge?
Și vor uda pămîntul cu riuri largi de sînge?..

Tăcuti, gîndind la ziua viitoare,
Aprind în suflet căte-o luminare.
— Făclie sîngerată, ca un apus de scare!.. —

CONSTANTIN BARCAROIU

M'am gîndit de multă vreme la acest subiect și înțelegerea lui mi-a încetinit pasul în viață, obligându-mă la încercări, la rețineri și la realizări, unele mai bune, altele mai rele.

De multe ori, în ceasurile mele de indoială, m'am zis: care, această culme a gîndului și a vieții — religia creștină — poate fi atinsă cîndva de om? Și pînă de indoială era împrăștiată cu amintirea istorică a martirilor creștini din vremurile primare, cari au năzuit și înfăptuit din această suire continuă spre culmea de azur a evangheliei lui Hristos. Deosemena, gîndul demonic al negației era împrăștiat aiurea de umezeala ochilor rugători, cari în astfel de restriți, îndreptau sufletul lor spre siguranța Mîntuitorului. Iar mai departe, un suferind între cei mulți mă răducea la sensul adevărat al acestei folositoare frămîntări întime..

Cu toată această nestrămutată convingere, care mă face să afirm posibilitatea înțelegerii și trăirii a întregii învățături creștine, mă găsesc în fața unei realități, cari-mi cere o explicație.

Dece, de pildă, la noi în țară, atîta lume spune că e creștină, se folosește cu efect văzut de creștinism și, totuși, în viața intimă, în cea particulară și de toate zilele, nu e decât o protivnică a religiei lui Iisus Hristos?

Să mă explic. Avem o Biserică îndrumătoare, alcătuită din preoți, chemați să vestească învățătura Mîntuitorului, s'o explice prin cuvinte și s'o pilduiască prin exemple. De aceștia, însă, toată lumea se plînge. Și are dreptate. Mai avem apoi, mai ales după război, o pleiadă de cărturari, cari au pornit să urce filosofia pe vîrf de înțelegere creștină. Și mulți dintre acești oameni, dealtfel foarte buni teoreticeni și sofisti, au căpătat prin acest mijloc slujbe mari în țară.

S'au urcat la catedre universitare, au ajuns directori de ziare cu tiraj, au scris cărți și au primit laude și avantagii. Unii dintre ei au croit dără de cugetare, au produs zarvă între tineri și pe foarte mulți i-a convîns să-i iubească. Afară de aceste două categorii, s'a iscat mai tîrziu o politică naționalistă și creștină. Aceasta ar fi, mai bine zis, o traducere în fapt a conștientizării provocate de cărturarii de după război. Ori, din acest ultim curent se anunță mai tîrziu și mult mai durabil.

Dar, ea și față de preoți șuera s'vonul că nu la ei se află adevăratul creștinism.

Iată, deci, tezele de viață ale realității protivnice, în fața căreia, dată fiind formidabila ei cantitate și rezistență, mă văd nevoit adesea să stau la indoială, să mă întreb de posibilită acceptare a creștinismului și să mă conving însu-mi de adevărată învățătura a Domnului Nostru Iisus Hristos, care în realitate s'a răstîgnit pentru ispășirea păcatelor noastre.

Într'adevăr, deși ne numim creștini și stăm încă sub formați creștine, e nevoie de o lungă lămurire, de o pricepere a sensului adevărat al religiei creștine, de o practică evanghelică în viață și de o continuă verificare a omului la lumina criteriului divin. Pînă atunci suntem niște trădători ai creștinismului și niște profitori murdari, folosind interesați argumentul creștin pentru a cuceri dușmanul religiei Mîntuitorului.

Drept să spun, mă simt rușinat în încercarea mea de precizare a sensului unic al creștinismului. Sau, mai bine zis, am impresia că am devenit un profesionist creștin, un teolog cu rețete religioase, față de care oricine are neîncredere și dispreț.

Și această mărturisire nu tre-

bue să pară deloc neserioasă. Nu. Ea nu desvăluie un gol sufletec. Anticipează un rezultat și confirmă alte nereușite de asemenea natură.

Totuși, voiu încerca iarăși și eu!

Religia creștină e zestrea ideologică, oferită lumii de însuși Dumnezeu, în persoana lui Iisus Hristos, Mîntuitorul lumii. Domnul Iisus Hristos e o realitate. E Dumnezeu și om, răstîgnit pentru lume, care n'a putut singură să se mîntue și să lege iarăși firul de ascultare și filiație cu Dumnezeu. Despre realitatea istorică a Mîntuitorului au vorbit și scris și oamenii. Deci, iată, în plus o garanție, Iisus Hristos nu trebuie considerat numai om, cum pretind a-l înțelege cugetătorii. El e Dumnezeu.

Învățătura lăsată lumii are două mari comandamente: credința și fapta. Să crezi în existența lui Dumnezeu, creatorul Universului și să aplici în viață toate îndemnul teoretice. Religia creștină nu face deosebire de neam, nu face deosebire de clasă și nici de avere sau pricepere. Ea se adresează omului în general. Și are pe primul plan al formării, educarea sufletului. Pentru creștinism contează în primul rînd aderența spirituală. E o învățătură, care nu formează clanuri, societăți sau state. Se adresează oricărei formații existente și tinde la o împărăție creștină, în care să conducă numai Dumnezeu, iar în această patrie dumnezească se cer înlăturate patimile și afirmate virtuțile. Iar toate virtuțile au ca ultim scop realizarea dragostei, a iubirii lui Dumnezeu și a omului.

Așa că din compararea acestui creștinism cu toate categoriile de mai sus, se vede limpede că acestea din urmă au rătăcit și au folosit creștinismul în sens greșit.

Preoții au făcut din religie o meserie. Cugetătorii, un sistem. Iar oamenii politici, așa zii naționaliști, au luat creștinismul ca un argument al nației, al rasei, ca să lovească în celelalte nații.

Creștinismul e pentru universalism, îmbrățișînd umanitatea. Cere înfrățirea dintre neamuri, iar nu afirmarea lor individualistă și crearea de nevoi și drepturi specifice. Religia creștină pune mare preț pe viață, pe trăire, curată și demnă, cere adevărate caractere. Împrăstie soarele iubirii și alungă din lume ura dintre neamuri; nu e rasistă, nu e națională și nu are mijloace violente de afirmare.

Distinge valorile spirituale, afirmînd o ierarhie firească în lume, leagă conștiința umană de Dumnezeu și cere devotament adevăratului creștin.

Obligă pe om la muncă, la cinste, la conduită și la moralitate, înlăturînd duplicitatea. Respinge războiul, infierînd omorul. Nu are motiv de răzburare.

Încă odată, creștinismul adevărat e credință și dragoste.

Cine vrea să fie creștin numai pe acest drum se cuvîne să umble. Altele duc la totala negație a doctrinei Mîntuitorului.

Și e periculos acest amestec. E timpul unei definite deosebiri, ca să se vadă omii și cum sunt.

MIHAI ȘTEFAN

C A R N E T

Inutilitatea săptămânii cărții

LUNA cîntecului și a florilor, are de trei ani încoace neșansa de a găzdui — cam pe la mijlocul ei o săptămână așa zisă a cărții..

Și iată cum devine cazul. Undeva, într'o sală spațioasă îndeobște, edilurile întind tarabe cu cărți iar domnii scriitori îmbrăcați în negru, ca cioclii, se tocnesc vînzînd, și se injură reciproc și frățește..

Atras de literatura fantezistă a așiflor ingenioz colorate, „Noua Ghiză” din cutare sau cutare mahala a Bucureștiului, care a auzit și el de carte cîndva, prin clasele primare, se transporta la fața locului cu conșoarta și cu puradeii, căscînd gura ca la Moși și minui nîncu-se ca la „Zece Mai”..

Se uita 'n dreapta, se uita 'n stînga se tocnește cu domi scriitor cutari necăzînd la învoială pentru că n'are nevoie să cadă, apoi ese, foarte multumit că și-a distrat familia — care, în generație s'a strîmbat de răs vîzîndu-i pe domnii scriitori atît de populari că se și injurau — și-i arde o bere undeva, pe „bulvard”..

Adică cu alte cuvinte — curat ca într'o schiță de Caragiale..

Din cînd în cînd pe la bălcicul cu cărți se abate și căte o turmă bteagă de liceeni tunși și clăpauși, care cască gura la domni slujitori ai condeului și ai muzelor, un ceas, două, sau trei, iar care apoi, la eșire cumpără dela chioșcul de ziare din colțul străzii, ultimul număr din colecția celor „cînspe” lei, fîndcă-i eștin și fîndcă-i pasioant..

Ba se rătăcesc și căte două-trei duduși mai mulți sau mai pușin noștine, care colecționează autografe în caete cu însemnări întime, sau căte un domn pensionar foarte gras și foarte reumatic care își încarcă buzunarele cu reclame și prospecte gratuite fîndcă tot nu-l costă nimic și fîndcă's necesare undeva..

VEDEȚI, asta-i săptămîna cărții românești. Nu acela pe care o întîlniți cu anticipație preamărită în coloanele gazetelor sau revist-

lor de specialitate. Știu, realitatea e dureros de cruță: dar e realitate. Nici cînd cartea românească nu e mai batjocrită ca în această primăvăratică săptămînă care cu atîta clownesc fast îi este... „închinată”.

Și asta, pentru că oropsita carte românească e îngrozitor de scumpă. Cu banii pe care îi dai astăzi pe o carte, întrefii o familie de cinci persoane o zi întregă, dacă nu două. Uite, au apărut — ca un fel de dar făcut acestei săptămîni — două cărți: „Luceafărul” de Cezar Petrescu și „Frații Jderi” de Mihail Sadoveanu. Prima costă nouăzecișicinci de lei, a doua nouăzeci.. Spuneți-mi: am sau n'am dreptate? Cui îi convine să dea astăzi 95 de lei pe o carte? Pentru că, să nu ităm, această săptămînă e cărții, nu este destinată celor cîtorva sute de oameni uoșii, cu dare de mîna, pe care îi găzduiește în prezent țara românească. Gîndul regal al Vovodului culturii a dorit-o hărăzită maselor, întinericului prin care băjbie colectiv atîtea milioane și milioane de suflete care cerșesc din umbra înfrîngerii lor, lumina cărții și nu celor ridicăși fie prin munca lor, fie prin ciolanul politice..

Am dori, — cîciace s'a mai spus în paginile acestei gazete — o e-cuție populară măcar a cîtorva clasici români, care să fie împărțită gratuit maselor în această săptămînă. Am dori — și este atît de ușor de realizat lucrul asta — o împănizare a cărții acolo unde ea este dorită și este — mai ales — necesară. Am dori ca gîndul domnilor ocrotitori ai cărții românești să se plece asupra celei dureros de deasă — ce înăbușe înviorarea sufletelor și dorința de mai bine și frumos a atîtor milioane de înfrînți..

ION-AUREL MANOLESCU

GUIDO RENI

Arhanghelul Mihail

Cărți. Probleme. Idei

Opera lui Panait Istrati

IISUS

In memoria lui Panait Istrati

După cum scriam în numărul trecut, scriitorul Panait Istrati rămâne un fenomen în istoria noastră literară. Și anume: este singurul scriitor român, pentru care arta și-a avut o accepțiune etică, exemplificată prin însăși viața sa. — demonstrând, prin aceasta că teoriile nu-si au o valabilitate, dacă nu sunt secundate de realizări, cari le complinesc. Panait Istrati ne ajută să anulăm, prin felul său de a fi, principiul că scriitorul nu este decât o manifestare obiectivă și NUMAI teoretică a omului superior. Că adevărul e acesta: nu putem schisma opera literară de viața socială a scriitorului. Dimpotrivă, prin viața scriitorului explicăm și nemurim, dacă e cazul, emoția estetică a cărților sale.

Sunt neverosimili și rău intenționați, toți acei confrati cari au scris: iubim și prețuim pe scriitorul Panait Istrati, dar detestăm în același timp și cu același intensitate pe agitatorul și vizionarul social. Contra-argumentul stă în faptul că Panait Istrati n'a fost un scriitor de simple naratiuni sentimentale sau inclișuite. Ci un scriitor ale cărui subiecte sânt luate din însăși realitatea imediată și arctică, a mediului în care s'a dezvoltat. Mai mult: majoritatea cărților lui Istrati sânt confesiunea însăși a vieții sale, neostenită în lupta pentru desrobirea sufletească a umanității. Chiar așa numitele Povestiri ale lui Adrian Zografii închid în paginile lor, o viață, adânc încălțită de probleme etern-umane. Se cuvine deci să dăm operii lui Istrati o valoare socială, strict dependentă de sufletul și atitudinile OMULUI, care a suferit real în crearea ei...

Înainte de-a însemna calitățile operii literare a lui Panait Istrati, vom restabili în câteva cuvinte evenimentele, cari au precedat tipărirea Chirei Chiralina. Aceasta cu atât mai mult, cu cât s'a scris în presa noastră că Panait Istrati este opera lui Rolland și a unui gest bine intenționat.

Faptele au fost următoarele: Era prin 1919, Panait Istrati găzduia într-o pensie din Elveția. Viața de fiecare zi și nesinceritatea oamenilor îl desgustase într-atât că se refugiase sub carapacea unui pesimism refractar, într-o zi, la masa comună, vecinul de alături încercă să-i desegure sufletul, chestionându-l. Epilogul acestei convorbiri a fost pentru Panait Istrati, revelarea sufletului mare și generos: Romain Rolland. Vecinul de masă care-i scosese lui Istrati, în cale sufletului, slova măntuitoare a lui Rolland era Josué Jehouda.

Ce-a putut însemna Romain Rolland, pentru idealistul Istrati o lesne de întrevăzut. Cărțile lui Rolland au fost citite cu sufletul pe buze, plin de entuziasme și gata de orice fapte. Istrati reînviat din cenusa necazurilor anterioare și din nou încercă să scrie lui Rolland în 1921, o scrisoare, confesiune de lăratec a vieții sale mistuită numai de dureri și aceze. În această scrisoare Istrati amestecă confesiunile cu povestea Chirei, a lui Moș Anghel, a Haiducilor, lăsându-se furat când de armonia gândului povestitor, când de strășnicia vieții sale. Volumi-

noasa scrisoare ajunge la Rolland în ziua când acesta părăsise Parisul. Scrisoarea se întoarce și Istrati o aruncă pe fundul unui cuțar. Depășit de viața, care nu vroia să știe de acuratețea dezumanizărilor de prin cărți și intristat de esecul rândușilor către Rolland, Panait Istrati se sinucide la Nisa, însângărându-se beregata. Cum a putut scăpa cu viață este una din marile minuni ale întâmplării. În timpul cât stă la spital, cotrobăindu-se prin cuțar, se găsește scrisoarea, care fu retrimisă și stârni entuziasmul lui Rolland. O corespondență se încheagă între Istrati și Rolland, în urma căreia Istrati, însăntoșit și retras la Paris în subsolul lui George Ionescu, începe să-și descurce amintirile, începând cu Chira Chiralina...

Acesta e adevărul. Și nu acela că Istrati i-a trimis lui Rolland manuscrisul Chirei, înscenând sinuciderea dintr'un exces de sentimentalitate. Panait Istrati nu datorează lui Rolland, decât echilibrul sufletesc și imboldul la lucru. Ascensiunea și răsunetul cărților lui Panait Istrati se datoresc în primul rând sufletului său, concepțiilor și vieții sale...

Privită totalitar, opera lui Panait Istrati se poate împărți în două mari cicluri: 1) POVEȘTIRILE LUI ADRIAN ZOGRAFFI, care cuprind: Chira Chiralina, Haiducii, Domnița de Snagov, Tața Minka, Nerrantsula, Ciulinii Bărăganului și Familia Perlmutter și 2) VIEȚA LUI ADRIAN ZOGRAFFI, în care am putea îngloba pe Moș Anghel, Codin Mihail, Casa Thuringera, Biroul de plasare, Mediterana, Pescuitorul de bureți, Mes Départ și ciclul „Către altă flacăra”.

Povestirile lui Adrian Zografii sânt rod bogat al peregrinărilor lui Panait Istrati, care le-a ascultat sau le-a cunoscut în momente cu totul de neuitat, închid în ele căldura povestitorului, îndusos de ceace are de spus. Sânt dinamice și descriu sufletul românesc generos și necăit, incul și supersutios, cinsit și vindicativ. Personajele acestor povestiri disprețuiesc mecanismul vieții cotidiene, îi detestă formalismul și îngustimea. Sânt niște suflete eroice, care știu să moară pentru nebunia lor, cu soarele în suflet și bunătatea în ochi...

Panait Istrati apare pe fondul beră după o umanitate dornică de-a cutreera și a haiduci, ser- acestor povestiri cu năzuința lăsată și generoasă, certată cu morala burgheză (care este numai convențională), DAR BOGATA DE-O MORALA, CE VINE DIN ADANCURILE INIMII. În acest sens năzuiesc Stavru și Tața Minca, kir Nicolae sau Chira Chiralina... Peste tot acest material de vieți fantastice și reale, dușoara povestitorului se aterne, bine drămuțată, în descrieri sufletesti amănunțite sau de celeori, care respiră în sufletul lectorului dantele de lumină. Povestirile lui Panait Istrati respiră o bunătate sufletească nemărginită o convătmire pentru irtirea în zăbucium a eroilor.

Adriano Tilgher analizând „Povestirile lui Adrian Zografii” scrie: Totul este limpede, totul este simplu, totul este nud în aceste povestiri și totus, totul este

grav și adânc, totul are accentul serios al destinului și freamătul eternei neliniști umane. Figurile au caracterele realității celei mai precise și totuși răsăr într-o atmosferă impalpabilă, de vis. Este epopeea modernă în chip de povestire orăiă populară, având drept eroi vagabonzi însetați de aventuri și doruri, haiduci înimosi și generosi, rezistați în sinjurătețea pădurilor din cauza împilatorilor. Însfârșit domluă dorul de o viață mai bună pentru năvăstuiți...

Stilul povestirilor lui Panait Istrati este simplu, cald, vioi și cu farmecul unei lumi pentru întâia oară revelată. De fapt Panait Istrati asupra stilisticii avea convingeri cu totul originale. După el stilul literar se dividea în două mari clase: întâiul, acel reprezentat de Voltaire și Anatole France, — desăvârșit ca tehnică, arhitectură, puritate de linii, bogăție de vocabular. Acest stil, îmi spunea Istrati, se impune respectului nostru prin maiestria calmului său arhitectonic. El ne învață să fim disciplinați, admitând că nu ne mai lipsește nimic, ca putere de creație și posesie a meșteșugului. El reprezintă în arta literelor seninul sufletesc, nici un soc, nici o fantezie stridentă, nici o sovăne în respirație”. Cu toate că Panait Istrati și-a făcut educația intelectuală cu acest stil, totuși nu a reușit să si-l apropie din cauza temperamentului vulcanic. A doua formă e stilul marilor povestiri, gen O mie și una de nopți, și în care tonalitatea sufletească a povestitorului se revarsă ca un torent, cu rezonante puternice și bogate. Istrati către acest stil se apropia în povestirile sale și-i clăcea tare mult să-i recunoști aceasta.

În cadrul literaturii noastre povestirile lui Panait Istrati se situează singure și fără comparații. Asupra celui-alt ciclul, Vieța lui Adrian Zografii, care este temelia și miezul operii lui Istrati, vom discuta într'un articol viitor.

ALEXANDRU TALEX

Panait Istrati scriitorul

Ai suferit, ai păținit,
Și ura omenească-ai îndurat-o toată,
Când oamenii, — nescotită gloată —
Te-au răstignit.

Durerea-ai cunoscut-o'ntrăgă,
Răsplată pentru gândul tău cel bun...
Și n'a fost nimeni să te înțeleagă.
Te-au palmuit și te-au făcut nebun,
Te-au alungat cu pietre,
Te-au urât...
Că nimeni n'a știut,
Sau, poate nu a vrut să știe,
Că vorba ta durează veșnicie...
Că gândul tău va fi biruitor...

Te-au condamnat să mori...
Și Te-au lăsat să bei încet paharul
Întregii suferinți...
Iar Tu-ai suferit amarul,
Cerând iertare pentru ei,
Fiindcă sânt mici și sânt mișei
Și scoși din minți...

Dar după moartea Ta, au priceput,
Că numai binele le-ai vrut. —
Și-au plâns și s'au rugat...

Tu i-ai iertat...
Ei, însă, au rămas tot răi,
Că se urăse și se ucid ei între ei,
Rugându-Te, însă, mereu,
Să-i ierți și să-i primești ai Tăi...

PAUL BARBULESCU

REVISTA REVISTELOR

■ **MOARTEA prematură și în plină activitate socială a lui Panait Istrati a îndurerat sincer toate inimile. Presa de provincie, spre diferența celei bucureștene, s'a arătat mai simțitoare, mai umană și mai bine inspirată. Necrologurile apărute în aceste îndepărtate foi, umplu de multe cri sufletel cu lacrimi nestăpânite și simțire pioasă. Notăm mai jos ziarele, primite la redacție și în cari amintirea lui Istrati este evocată poetic și creștinește:**

FRUNCEA, revistă bărăneană, — din Timișoara — publică un editorial „A murit Panait Istrati”. **PROVINCIA** revistă din Turru Severin, publică un Necrolog; **INSEMNARI**, revistă săptămânală, publică un emoționant medalion; **IDEIA NAȚIONALĂ**, dela Buzău scrie câteva cuvinte de frumoasă pomenire; **TIMPUL**, ziar din Cernăuți, consacră un emoționant editorial; **CUVANTUL CANAFATULUI**, slăvește omul și opera; **REFOR-**

MA, organ independent, creionază în linii reale geografia spirituală a „omului care nu aderă la nimic”; **PRAHOVA**, scriu cuvinte pioase.

■ **STUDENTUL NAȚIONALIST**, curajoasa gazetă de luptă și informație studențească, a devenit săptămânală, cu o tehnică mai aleasă, menținându-și linia obiectivității de până acum. Li urăm viață și rodnicie.

■ **FUNDAȚIA culturală „Mihail Kogălniceanu” lansează următorul apel către români:** „Alături de contemporanii săi și mai presus de cei mai mulți dintre ei, Mihail Kogălniceanu a pus bazele Statului Român modern și a fost cel mai mare răspânditor de cultură din secolul său.

Aici în București, Capitala României, trebuie să se ridice un așezământ de cultură, demn de dânsul și de contribuția sa la cultura românească.

Adresăm un călduros apel poporului român de a găsi mijloacele necesare pentru dotarea Fundației Culturale ce poartă numele său și pentru ridicarea unui monument lui Mihail Kogălniceanu.

Această fundațiune va avea menirea să publice o ediție completă a tuturor operelor lui Mihail Kogălniceanu, să adăpostească un muzeu și o bibliotecă publică.

Strângerea fondurilor se va face prin Banca Națională și cursurile din provincie. Domnul Mihail I. Kogălniceanu, nepot de fiu al lui Mihail Kogălniceanu, a donat ca prim fond pentru înzestrarea muzeului și a bibliotecii fundației, întreaga sa colecțiune compusă din obiecte ale ilustrului defunct, o colecțiune de medalii, statui, tablouri, masca mortuară a lui Mihail Kogălniceanu, o colecțiune de documente vechi ale familiei Kogălniceanu și ale altor familii înrudite, acte publice, diplomatice, scrisori și întreaga sa bibliotecă de cărți vechi românești.”

Spre altă flacără

Să mergem spre altă flacără...
(Panait Istrati)

Unii dintre cititorii, cari ne-au răspuns la ancheta noastră își începe scrisoarea cu următoarele cuvinte: „De luni de zile va urmări de aproape solumul sunetesc și sunt nemulțumit de multe însușiri ca nu pot să vă înțeleg cu slovele nici una din doctrinele politice actuale...”

Aceasta nedumerire, care aici este bine precizată și conturată, reiese și din cele câteva sute de răspunsuri primite la redacție...

Dar cu toată nedumerirea, mii de cititori urmăresc Cruciada, rămânând cu noi alături probleme și idei, iluzii și suferințe și ce e mai curios, pe arena „Cruciadei” își dau mâna oameni ce păreau adversari, oamenii ce păreau diferențiați în principii, fapte și adevăruri inexplicabile pentru cei obișnuiți cu clica de partid, cu „seful” și cu „onoarea” de a monopoliza fiecare adevărul.

Unii prietorii, cari poate înțeleg mai mult decât vor, dar rezolvă din calcul, ne acuză de neprecizie, de lipsă de linie, de laoc...

Aceleași reflexii le făceam acum câteva zile când ascultam cântecul la slujba Sfințelor Pași.

Oameni de peste tot, cunoscuți și necunoscuți, prieteni și dusmani cu toții priveau smeriți la imaginea sfântă a răstignirii lui Iisus, uitând o clipă zgomotul vieții de afară și cugetând la marea suferință, plecându-se ei, imbrăcându-se și o sie-si.

Iar în noaptea Invierii, mii de lumânări, unute de mii de lămpi, ielurite, fiecare gândind altfel vin la chemarea preotului: „Veniți de luați lumină” și lumina din lumină, dela aceiași flacără își duce fiecare acasă cât poate mai ferit, limba de flacără culeasă dela picioarele altarului adevărului creștin.

Dar a doua zi uită fiecare de lumina sfântă a adevărului la care s'au închinat cu toții și urile se deslănțuiesc iar pe principii(?) de interese și pe câte alte nimicuri.

La ce vrea să fie „Cruciada”? Spun vrea în loc de este, pentru că nu se va putea spune este, decât atunci în noaptea Invierii nea molii românești, când pe dealuri și creste de munti, pe plaiuri și margini de râurii vor arde lumini focurilor adevărului, aprinse dela aceiași făcie.

La ce dece sufletul nostru nu merge în besnă să-și lumineze drumul dela flăcările comorilor cămăntesii, ce izvorăsc în noaptea la colțuri de drumuri fie din aur, fie din lanturi, fie din hoi-turi...

Spre altă flacără se îndreaptă căzuștină noastră.

Doctrina, ideii?

Le-am creiat noi oamenii în căutarea soluțiilor înălțătoare de viață.

Le-am găsit?

În parte și câteodată deloc.

Și-atunci, decât a ne încăpătâna în gresală, în ambții și veleități, hai mai bine să ne adunăm, să recapitulăm drumul parcurs, să-i facem bilantul și să căutăm flacără nouă, așa cum în noaptea de înviere am găsit lumina adevărului. Căci acolo la picioarele lui Christ a învățat omul că este egal, că trebuie să lu-bească și că este liber, nu dela Voltaire și dela revoluția franceză. De atunci din anul răstignirii lui Christ, a început revoluția cea sfântă, care a ridicat pe om.

La ce dece spunea Panait Istrati că atunci când ne-am închinat la oș înțre noi „pe acci Christ etern”.

Drumul nostru e mai drept ca oricare, e descătușat de omenesc și nehrasat de lut.

E drumul luminei, Lumina din noi.

Căți pot înțeleg această lumina?

Căți?

Unii sânt obișnuiți cu lumina ce izvorăște din casa de bani, alții din polul primit pe furis în palmă, alții dintr'o lamă de cutit, alții dintr'un foc de armă și dacă noi vorbim de lumină, apoi ei cred că-i tot ca a lor, căci numai pe aceia o cunosc. Deaceia mă întreb încă odată, Căți vor înțeleg lumina spre care năzuim?

La ce dece spunem că nu simțim de dreapta, desi poate ne iubim tara mai mult decât toți cei etichetați, sântem mai pătrunși de valoarea creștinismului decât mulți preoți îndemnători la asasinat, dorim gloria patriei noastre prin prisma unor sfere mult mai largi decât a oricărui „musclinas” care și-o vrea pentru sine; nu sântem nici de stânga desi revoltă în contra nedreptății sociale existente, ciocote mai mult în vinele noastre decât în ale redactorilor „Dreptății”, cunoaștem mai bine suferința muncitorului decât teoreticianii cu diurne grase ale democrațiilor de diferite nuante, palmele noastre, umerii noștri și plămâni noștri, au muncit și au respirat și aburul oămăntului și aerul fabricii și mai zles al mizeriei mai mult decât Constantinescu-Iasi și alții similari. Iar închisorile n'au fost zăvorâte pentru noi decât ne dinăuntru.

De farseuri politicieni de partidele arivistilor, care nu adoptă un program și nu caută o doctrină decât ca un mijloc de guvernare și deci de imbuțire nu me-

rită să insistăm. Intre noi și ei prăpastia e ca dela Vultur la Vierme, îi vom culege într'o zi și-i vom scuipa în răpa netrebniciei mormântului meritului lor.

Ce sântem atunci?

Sântem cruciații care am pornit spre o altă flacără, spre flacără de care vorbeam mai sus. Astronomii vieții istorice vor eticheta când vor voi apariția acestei lumini, vor vedea dacă a fost o stea trecătoare sau o cometă ce a revolutionat constelațiile haosului dând un soare nou, sau numai o pulbere de bolizi incandescenti ce s'au dus în altă lume, poate să-și caute drumul pierdut.

Noi sântem aceștia care sântem, credem în ceea ce spunem. Cum ne zice n'are pret, ci, CE VOM FACE.

Către acest tel se ncordează fibrele vointei noastre și dacă în drumul nostru lovim ades și ardem idoli, nu e vina noastră, ci a construcției noastre, căci noi din foc sântem și focul purifică, arde viermii, deschide calea spre lumină.

Chiar depe crucea răstignirii noastre, dacă alt amvon nu are adevărul, noi vom radia acelaș foc mistuitor, căci gorinta noastră nu este murdara ambție de a conduce, ci năzuința, fericirea de a salva.

Acei ce se apropie de noi să nu ne întrebe de forme, să nu ne ceară paiaterii și jocuri de copii; acelea sânt pentru mntile de copii. Cei ce vin spre această altă flacără să simtă că le arde ființa de un iar păpăznic care cere forță să se întindă în limbi de flăcări să ardă putregaiul și să renască lumina, lumina sfântă a românismului.

MIHAIL STELESCU

Spovedania unui învins

— fragment —

Nu este luptător, în ochii mei, decât cel care subordonează interesele sale individuale, intereselor omenirii, mai bune, ce va să vie.

Cred în omenirea aceasta. Ea există astăzi, așa cum soarele există în timpul nopții. Nu odată, tina mea a atins-o. Nu odată, în nenumăratele mele căsări de grea cămpană mâna ei m'a ridicat dela pământ.

Tot ce eu am făcut, bun și frumos, ei îi datorez. N'am făcut decât fapte bune și frumoase; asta a fost partea mea de tină; este încă; va fi deapaururi. Dar sunt nefericit când tina mă năpădește și fericit să mor, când prind o rază de lumină din această frumoasă omenire.

De aceea vreau să-i închin toate puterile mele, să ajut pe toți acei cari luptă pentru ea.

Nu cred în nici o învățătură. Nu mai vreau să privesc la ce spun oamenii, ci numai la ceea ce fac ei:

— Arată-mi cât poți să dai din viața ta și-ti voi spune cât înbești viața altora.

Nu mai cred în „clase”. Nici în justitia unei „clase”. Nici în vreo altă putere pusă în mâinile unei minorități, oricare ar fi ea.

Nu scăpăm de păngărire, decât contopind existența noastră cu tot ce trăiește. Numai așa devenim liberi: simțind tot ce price-nuște în jurul nostru, binele și răul.

O flacără, după mii de alte fla-

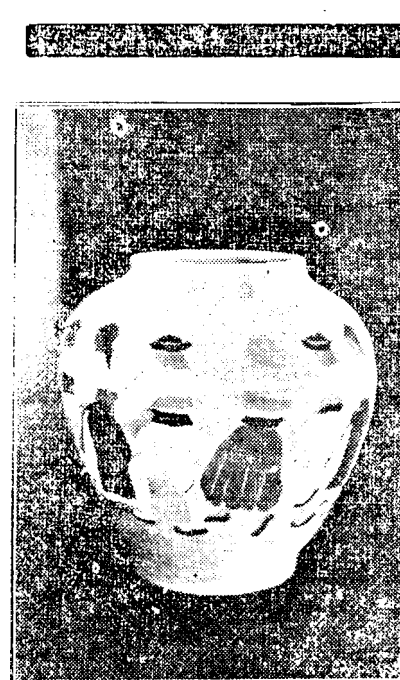
cări, s'a stins pe un pământ întins, bogat în nădejdi. (N. R. RUSIA). Pe pământul acesta nu mai e astăzi decât suflul rece al EGOISMULUI, care îngheață viața.

Dar a rămas pământul din care fășnese cele mai frumoase flăcări, ce'năclăzese omenirea. Prin aceasta el e sfințit și plin de viitor.

Să-l ajutăm să-și deschidă măruntăiele generoase în fața suflului nostru, însetat de bine și frumos.

Să mergem spre altă flacără...

PANAIT ISTRATI

El. Istrati

Vas

Ce a văzut Panait Istrati în Rusia

Fotografia de mai sus reprezintă:

Un copil diformat fiindcă a mâncat pământ... singura hrană pentru el putea să fie pământul. Într-o zi, după ce a mâncat pământ, copilul a murit.

... (text partially obscured by image)

Marginale

■ S'A IMPLINIT săptămâna trecută un an dela moartea lui Paul Zarifopol. Cinstim aducerea sa aminte, îndemnând pe cititori să-i citească operele...

■ POPESCU-Antirevizionistul, incindat că rimeni nu-i mai ia în seamă băgăuilele patriotarde, s'a năpusit săptămâna trecută iarăși asupra lui Panait Istrati. Domnul Stelian Universul admorestează primăria Capitalei pentru intenția de a numi o stradă: Panait Istrati

Popescu-Antirevizionistul insultă și poregreste ca un cioclu de rând, memoria unui om a cărui viață nu numără nici un compromis, șantații sau viață dublă. Il avertizăm pe d. Stelian Popescu să fie mai prudent, altfel s'ar putea deschizând dosarul vieții sale publice, să oferim puțicelule câteve date biografice, care nu prea fac cinste unui român „clasa întâi”... (sic!).

■ FLORILE ROȘII, cartea de umănă suferință a prietenului Constantin Barcaroiu, se găsește de vânzare și la redacția noastră. Se poate obține prin mandat postal, trimetându-ni-se lei 40.

■ SOCIETATEA Scriitorilor Români a decernat premiile de proză pe anul 1934 dd. Horia Furtună și... Octav Dessilă! (sic!).

■ ARHIVELE OLTENIEI, prețioasele arhive culturale ale Olteniei, redactate cu atâta pricepere și trudă bănească de prof. C. D. Fortunescu, au apărut pe trimetându-l Icarul-April 1935.

Semrează contribuții arheologice, istorice, filologice, literare, dd. Ioan C. Filitti M. T. Carada, I. Martian, C. D. Ionescu, Tache Papahagi, N. Milcu, Coca Farago, Aurel Tita, dr. R. Călinescu, etc.

Note și comunicări de pr. T. Bălășel, Ilie Chiriță, I. Ionașcu, N. G. Dinculescu, etc.

Despre Oltenia culturală, cărți și reviste obiectiv d. C. D. Fortunescu, scrieți și cu reale contribuții.

Arhivele Olteniei sânt o arhivă de gând și faptă românească, pentru care fapt d. prof. Fortunescu merită laurii recunoștinței obștești. Noi omagiem tinerește și sincer.

■ LA CRAIOVA apare un cotidian, surprinzător de bine redactat și tipărit. Se numește Jurnalul. Reținem justul necrolog asupra lui Panait Istrati de către Mircea Florentin.

■ ORION, revistă din Cernăuți. Apare tinerește și înseamnă în cuvinte frumoase amintirea lui Panait Istrati.

■ SUFLET NOU revista satului bănățean, a apărut de Paști cu o colaborare aleasă și o tehnică, peste așteptări. Despre Panait Istrati, scriu cu destulă pătrundere dd. Ilie Ienea și Al. Gornic.

■ O BUNA revistă de cultură pentru popor e Satul, care apare sub grija redacțională a d-lui Andrei Udrea. Numărul de Paști al acestei reviste este o comoară sufletească de îndrumare, de încurajare și de contribuție în suflul linear al sătenilor noștri.

Satul apare lunar, în 24 de pagini, cu colaborarea permanentă a dd. I. C. Vissarion Vasile Militaru, G. Lungulescu, s. a.

■ PLAURI ACELENE, liliputana și bine încheșată publică a d-lui Victor Tudoran se mentine pe aceeași dreaptă linie de dezbateri a problemelor săcelene, ca și până acum.

TEATRU

Teatrul „Tempo“ NU-MI INȘEL BARBATUL. Comedie în trei acte de Votel și Goldflek

În unul din numerele trecute ale Cruciei, vorbeam în linii generale, despre necesitatea ființării unui Teatru de cartier. Și iată că din inițiativa d-nei Natalia Pavelescu și a d-lui Titu Petripop, cinematograful „TEMPO“, cu filmele lui răsuflete de eroici cowboi, de bandiți și de detectivi, de copilărești comedii americane sau lacrimogen-sentimentalele drame germane, s'a transformat într'un teatru pur... un teatru adevărat, care seară de seară, mai bine de o lună funcționează cu săli pline, dove dind încă odată nevoia creării teatrelor de cartier.

Dar pentruca teatrul de cartier să prindă și mai ales să vieze, trebuie ca nivelul artistic al spectacolelor — dacă nu să întrecă — cel puțin să nu fie mai prețios ca al celorlalte și aici stă marele merit al d-nei Pavelescu și d-lui Petripop. Pe o scenă mică, aproape impracticabilă, au știut să dea spațiul necesar evoluării celor 3 acte din piesă. Decorurile frumoase și adecuate piesei, precum și aranjamentul în scenă, au șters inconvenientele tehnice, nemai lăsând să se vadă altceva decât spectacolul în sine, ce se consumă într'un tempo trepidant, cu un ansamblu armonice, (ceiace e foarte dificil) și o vervă îndrăcită, fără ca totuș să dispară acel ton de uimitoare naturalitate.

Analizând și comparând acest spectacol cu cele dela așa zisele TEATRE MARI din centru, s'ar putea face totuși o deosebire: că acest spectacol, adică „Nu-mi înșel barbatul“, cu toate mijloacele modeste pe cari ac torii le-au avut la îndemână, e cu mult mai superior decât le-șilele cu cari de câțiva vreme onoratele direcții ale marilor teatre caută să ne încapă. Și iată de ce: Pe lângă că toți actorii din această trupă sunt artiști cu experiență, mai au și o nestăvilită împătimită de a face ceva bun. Sunt pasionați de propria lor artă. Și mai ales de ideea de a da viață acestei arte tocmai acolo unde masa burgheză formează cea structură indiforență pentru tot ceace nu vine sau nu poartă pecetia centrului. Numai prin aceasta și meritul celor ce formează actualmente Teatrul „Tempo“ e covârșitor de mare.

Însă, pentru ca un teatru de cartier să se perfecționeze, adică să prindă în mod definitiv, nu e suficientă numai înțelegerea actorilor cari necondiționat ei trebuie să facă întâi dovada sacrificiilor; mai e nevoie și de înțelegerea patronilor sălii, să privească și printr'o altă prismă decât numai prin aceia a buzunarelor deladora. Apoi a publicului. Teatrul nu înseamnă numai sală, scenă și actori: ci și public. Ei bine, publicului acestuia de cartier îi cerem să susțină teatrul, nu să-l subvenționeze, ci încurajându-l prin a-l vizita cât mai des și nu în modul deprimant, cum ni-l poartă un actor, că vin zece în divizi și așteaptă până ce începe spectacolul, ca apoi să între-

— A început?
— Da, a început.
— Da?
— Da!
— Atunci, uite ce e. Noi, suntem zece inși. Nu vrei să iei 50 lei să ne lași înăuntru?...

E rușinos lucru, când se joacă așa de frumos și când prețurile sunt destul de mici, accesibile oricărei pungi. Ce Dumnezeu, compromiteți cartierul!

Mai e nevoie să pomenim ceva de jocul artiștilor? Da!

Nu e păcat că d-na Natalia Pavelescu și-a pierdut atâta timp în toate ineptiile noastre revuistice când e o comediantă excelentă — precum a dovedit-o cu prisosință, acum? Și nu e păcat de d. Petripop că și-a închis tinerețea pusă la index prin toate teatrele cu marcă, în timp ce are atât elan?... Dar d. Const. Calmusky, admirabilul comie? Deasemenea d. P. Vasiliu, d. I. Marian, d-ra Virginia Gheorghiu și d-ra Jenny Ionescu?

Nu, nu e păcat. Trista experiență de odinioară să le fie mai mare imbold pentru acum.

BARCOSTAN

Intre teorie și faptă

Am mai subliniat în coloanele ziarului nostru, liberă atitudine de ultimă oră a câtorva politicieni, cari, dându-se drept exponenți ai naționalismului cel mai intransigent, au difuzat în toate unghiurile țării cele mai sfârșitoare declarații de dragoste pentru protecția elementului românesc împotriva străinismului. Și această pasiune ciudată nu a pus stăpânire numai pe opoziționiști.

„Virusul“ molimei, a fost atât de puternic, încât a pătruns chiar în sânul actualului guvern. Astfel, toată lumea știe că actualul premier, d-l Gh. Tătărescu, și-a făcut un titlu de glorie din trecerea proiectului de lege pentru „apărarea muncii naționale“. În ceea ce privește pe opoziționiști, aceștia n'au cunoscut nici o limită în declarațiile lor, oferindu-și toată energia pentru salvarea României subjugate.

Iată însă că, ne cad în mână câteva documente cari pun pe naționaliștii făcuți în eprubetă, într'o lumină oribilă.

D. Gh. Tătărescu își face casă. Desigur că această nu înseamnă mare lucru. Își face omul, din economiile agonisite, o casuță compusă din subsol, parter și etaj (208 m. p.), în str. Polona No. 19.

Ceace este însă interesant este faptul că d-l Tătărescu a înțeles să-și ia drept arhitect, pentru executarea construcției pe d-l Zohari „jidani“.

Deasemenea, d-l Goga, își construiește în bul. Dacia No. 13, o casă parter și 7 etaje, 260 m. p., având drept arhitect pe „jidani“ N. Galia.

Iar pentru încheiere, servim pe d-l Tilea care deasemenea și-a construit un palat având drept arhitect tot pe „jidani“ Zohari. Socotim orice comentariu de prisos.

Lăsăm publicul, să judece cu ceată obiectivitatea și să decidă.

CRONICA LITERARA

N. D. Cocea: Nea Nae

Așa este? La d. Cocea obsesivitatea și anecdotical de cea mai grotescă spetă nu sunt o întâmplare singulară. D-sa cultivă acest mod de a scrie. Și fiecare carte nouă ce scoate, se alătură — împurpurată de emoția de a fi „mai tare“ decât precedenta — aceluiaș cunoscut fluid de expresii rău odorante și aceluiaș deziderate de stânge.

Cineva scria de curând că d. Cocea face mai multă gazetărie decât literatură.

Este bine zis și este puțin zis. Este puțin, pentrucă reportajul faptelor — atunci când acesta este invietuit autentic și mai ales atunci când autorul isbuteste să se facă pe deantergul absent în opera sa — poate duce la creații adevărate (vă amintiți de „Ulisse“, opera lui Joyce?) — pe câtă vreme descărnarea faptelor de orice accent, și înlocuirea acestuia, în mod sensibil premeditat, cu epitetul din strădă, poartă, fatal nu la „plasticizarea“ materialului, dar la inocularea celui mai gretos ser în taptul scrisului. Poartă, mai de departe, la atrofierea spiritului și la destemnitatea dorintelor marce ale cărnii.

Vedeți? Cărțile d-lui Cocea, ia încercut le citești și răzi. Răzi așa, foni și ieftin, răzi prosteste ca la un spectacol revuistic unde se debitează spirite când mai tari, când... și mai tari, și unde se întoarce pe dos și se purică toată rușinea potențailor zilei.

Acelaș lucru face d. Cocea. Dar absolut acelaș lucru. De foarte multe ori însă, perdeaua celui mai elementar bun simț, cade. Și d. Cocea, fericit de a fi găsit adiectivul cel mai abiect, scrie fără alege (cred și fără respirație). Scrie „liber“ cuvântul și se vrea original. Scrie verde și se sleau, de-ți dilată pupilele ochilor și-ți răscolește intestinele.

Și pentrucă trebuie să-i caracterizez scrisul tot atât de lapidar cât dorește d-sa să biciuiască naravul authton, imi însusesc limbaul d-sale și adaog: d. Cocea nici nu cugetă, nici nu se exprimă, d. Cocea mustue de ură și... excrementează (cețitorii „Crucii adev“ să-mi ierte limbaul). Stau mărturie cronicile noastre anterioare că nu l'am posedat nici odată).

...Așa că nu mai răzi. Râsul însuși, așa acru și mucalit, râsul acela estimat la doi poli producerea, devine desgust chiar la cele mai simpliste și mai puțin pregătite spirite.

Ajunge! Parcă îți vine să strigi autorului. Mai scrie și lucruri frumoase că ai destul talent, slavă Domnului!..

Dar d. Cocea își face un deificiu din „a zice lucrurilor pe nume“. Și, nu să știe de nimic. Tot ce tine de periferie și tot ce este mai ardeat d. Cocea posedă „en grand maître“.

Am zis că d. Cocea arte talent. Și are și simțuri compozitiei. Și ar putea să facă și literatură așa cum isbuteste foarte pe alocurea doar în „Fecior de slugă“. Zic: pe alocurea, pentrucă desi „Fecior de slugă“ a ajuns ediția treia (ce voiti, publicului nostru îi place să palpitate când citește!) — nu veți fi scutiti nici în acel roman, trasat cu o merituoasă proporție epică, de aceleași obsesivități, de același pamphlet, de același tendință, de același expresii, care parcă își dispartă între ele țaria..

Observ că vorbesc prea mult de d. N. D. Cocea și deloc de

„Nea Nae“. Și editorul, mă tem că o să ne refuze creditul.. Și cețitorilor nostri le sunt dator, în orice caz, subiectul... (Dar ce vină avem noi dacă d. Cocea se caracterizează atât de total prin ceea ce preferă să scrie? Și se anuțază, tot odată, din același motiv?)

Ascultați:

Nea Nae este tipul parvenitului bătăran, mijlociu la vârstă, rîșcher la fire. Nea Nae este multi-milionar și are tot ce dorește.. În afara de printesa Isolda Ghica, pe care o urmărește de douăzeci de ani, fără s'o poată îndupleca măcar să-l viziteze, și pe care o dorește cu o patimă mereu mari mare. Printesa este conducătoarea unui azil de orfani. Și acceptă, în sfârșit, să vină în casa lui Nea Nae, pentru ca să ridice cei o sută de mii de lei pe care ficosul bogătas îl promisese printesei pentru azil. Printesa vine. Și obține mai mult decât credea. Întâmplarea face însă ca să nu cadă în cursa lui Nea Nae. Doctorul Daniil pe care Nea Nae îl rugase să-i pregătească un afrodisiac, îi bănuște intențiile, pentrucă-i știe naravul: așa că îi prepară o apă neutră.

La banchetul pe care îl dă în cinstea printesei, Nea Nae, refuzat categoric, cade trăsniț de apoplexie..

Este locul să vă spun că acțiunea, desi se îmbrăștie și se răsfată pe circa 300 de pagini, nu durează nici 24 de ore..

O fi viața societății noastre tocmai atât de ajurisită cum o vede d. N. D. Cocea.

Da, este.

Societatea noastră este și deparvată și superficială.

Deci, totuși, nu reușeste d. Cocea să-i surprindă autentic și valabil accentul?

Un motiv puternic cred că este acela că d-sa premeditează și intenționează din cale afară de susținut „scorul“ pentru care scrie și, în mod voluntar prevede cărților d-sale doza de tendință și de invective (la adresa păcă-

tositulul trai urghez) care-i invadează sufletul și-i inegurează discernământul critic. Când opera devine mijloc și tendință scop, se înțelege că pamphletul se substituie necesar oricărui element de artă veritabilă.

Dar tendenționismul (recte comunismul) d-lui Cocea mi se pare, în el însuși, lipsit de rădăcini. Poate că vom avea rând să discutăm acest lucru.

Pentru moment: nu găsiți că este puțin cam paradoxal ca să fraternizezi simpatic cu persoana ce au în vine sânge albastru (nepotul colonelului Hotnog din „Fecior de slugă“ ca și sora acestuia, printesa Isolda din „Nea Nae“, etc.) și totuși să prouii — paralel cu snobismul sângeului pur — drept panaceu social pe cel mai puțin aristocratic dintre toate curentele să-i zicem pe nume: cuenrul de stânge, sub formă comunistă?

Cum împacă d. Cocea diafragma înă a nărilor boieresti cu cisma rancedă și dinitii rânjiți fieratic ai muncitorului dela Soare Răsare? Căci cu entuziasm, îi privește deoptrivă și pe unul și pe celălalt.

Aceasta, așa, ca o mică indiscreție față de „vederile“ d-sale politice. Pentrucă, în fond, noi sfătuim pe oricine se amestece cât mai puțină tendință în literatura (d. Cocea numai acest lucru face) și să scrie, pentru Dumnezeu, atât cât îl încapă priceerea și talentul, în sensul adevăratelor rosturi ale artei. În sensul artei pure, debarasată de teză, care tinde să definească omul și să-i regăsească esența cea nestemată a spiritului — nicidecum să-i gădile instinctele, mai abilită ca la cabaret..

Nu-mi place să tin dizertatii. Nici să fac moarță. Nici să fiu violent. Dar mă întreb: până când o să continue d. Cocea să scrie cu cucută în loc de cerneală, să-si înmuceie nana în mirosul maidanului și mai ales, să-si însușire duhul pe „rețete de negreată“?

MIRCEA MATEESCU

PANAIT ISTRATI COLINDAND RUSIA...

REVENDICĂRILE DREPTULUI LA MUNCĂ

Săptămâna muncitorească

Panait Istrati (stânga) și Ștefan Gheorghiu

Cu următoarea dedicație pe verso:
LUCRĂTORILOR ASOCIAȚII — Recunoștiți-vă, care dați azil tuturor năpăstuiților, prizonierilor, refugiaților și derbedeilor. (ss) Panait Istrati și Ștefan Gheorghiu.

Egipt, 27 Septembrie 1910.

PENTRU MUNCITORI

Sărbătoarea muncii își cere pentru psihologia stărilor sociale de astăzi, o altă semnificație decât aceea de până acum. Vieța muncitorească și-a văzut prin realizările dezastruoase din Rusia, rănuirea ultimului ideal, pentru care și-a dat cu atâta generozitate sângele și tihna vieții. Se cuvine dar ca în fata acestei răspântii, dină de îndoieli și nesigurante, la care ne-am trezit să reflectăm cu seriozitate și dreaptă cumpănire. Europa întreagă este sguđuită astăzi de un frenetic val de înarmări, de revendicări, de amenințări, de răzburări, care grăbesc către deslăntuirea unui nou cataclism mondial.

Vinovată de starea de până acum este însăși politica socială dusă dela război încoace. Politică, prin care s'au înăscrit raporturile dintre popoare și dintre oameni, beneficiind din ambele tabere numai lichellele.

Astăzi, chiar Rusia, tara ai cărei conducători îndemneau muncitorimea la front unic împotriva rășbolului, — se laudă cu cea mai bine pregătită armată, încheie alianțe cu statele burghezo-capitaliste și declară că va ști să-și apere ultima brazdă națională... (sic!).

Peste tot inselarea rănjește și nu va trece, poate mult, când tovarășii de peste Nistru își vor măcelări într'un rășbol, pe tovarășii muncitori români. Internaționalismul s'a dovedit a fi numai de domeniul verbăriei, al amăgeli și dezagregării. În coloașel acelas naționalism sovietic și timp stăpânește atât pe comunisti cât și pe burghezi.

Ce trebuie să facem? Iată întrebare, care străbunește sufletul muncitorului de azi, ros de mizerie și de trădarea omenească. Să

nu mai credeți în nimic, ce s'ar anunța ca o minune uscară a săvârșirii voastre. Să nu vă mai spargeți capetele de dragul doctrițelor, colorate cu promisiuni, menite numai să vă explozteze. Ci resemnați să vă străduiți numai cu îmbunătățirea vieții familiei voastre. Poti fi tot atât de umanitarist îngrijindu-te de tine, familia ta și prietenii tăi. Luptător zdevărat nu este acela care se bate cu pumnii în piept pe la întruniri, ci numai acela care-și subordonează interesele sale individuale, intereselor celor necăjiți. NUMAI ACELA.

Incredeti-vă, frați muncitori, numai în acei cari vă arată cu fapte imediate ceea ce propovduesc. Si cereți Sindicatelor și parlamentarilor să vă facă o viață mai omenească, mai sigură. Nu vă lăsați terorizați de tovarășii dictatori. Ei sânt acolo numai datorita vouă și numai pentru usurarea săraciei vieții voastre. Dați-i afară, dacă vă trădează sau vă nesocotesc necazurile.

Noi, nu vă putem oferi nimic. Sntem tot atât de săraci ca și voi. Vă putem însă da o mână de ajutor, rentruca împreună să ducem cu mai mult folos lupta împotriva **EXPLOATATORILOR**, cari ne sug vloga și neucid. Noi luptăm ca și voi pentru mai bine în tara noastră.

Muncitori români, de toate categoriile, uniți-vă și luptați la desrobirea voastră în propriile voastre organizații. Numai așa stăpâni și liberi în casa voastră, veti putea să învingeți și de tărâmul vieții social-nationale, făcând muncitorului român dreptatea ce i se cuvine.

ALEXANDRU ZAHARIA

■ **S. A. R. DE TELEFOANE** are, după cum se știe, de președinte pe marele patriot d-l Goe Filipescu care desigur va bine merita dela patrie și partizani pertruca a știut să-și aranjeze teapa partidului pe palatul telefoanelor.

Ceicce, însă, nu știe marele Goe, trebuie să relevăm noi.

La această societate lără 'n lără românească, bășinașii o duc mai prost decât așa zișii americani.

Astfel, un caz dintr'o sută: Marin Constantinescu, fost 20 de cri șef de lucrări la telefoane P. T. T. — acela care a cultivat generații de constructori telefonici — Marin Constantinescu, care la P. T. T. avea gradul de constructor special e pus astăzi — de către mclile S. A. R. de T. — să presteze munca unui simplu săpător de gropi.

După 20 ani în serviciul P. T. T.-ului un om cu cunoștințe profesionale pe cari, garantăm, nu le are nici urul din americanii d-lui Goe, e pus să sape cu târnăcopul, simple gropi, în timp ce coadele de topor își doldoresc buzurărele.

Am dori — din tot sufletul — un examen între d-l Goe Patriotul și Marin Constantinescu, pentru ca să ne convingem, încă o dată că teapa de pe palatul telefoanelor e bună tocmai pentru ajunsul președinte al unui „partid american” și a unei „societăți românești”.

■ **LA C. F. R. NOUI CONCE- DIERI** din lipsă de lucru — bine înțelese, muncitorii concediați s'au adresat secretarului general al M. L. P. și comunicațiilor, cerându-i să intervie cu muncitorii ceferști neconcediați să cedeze concediaților, lucrul ce-l prestează peste 8 ore zilnic.

Li s'a promis aceasta, cu condiția ca să admită și muncitorii neconcediați.

Cu alte cuvinte la C. F. R. nu legea muncii de 8 ore primează, ci bunul plac — nu al muncitorilor — ci mai mult al conducătorilor.

Ceicce era de demonstrat. ● **CONDUCTORII P. T. T.**, acei cari fac cursa cu ambulanta, uneori până la graniță, — la stația terminus, au dreptul la adăpost. Pentru această găzduire li se reține, din diurnă, anumite sume, drept chirie.

Până aici totul în regulă. Se întâmplă însă că delegat cu reținerea acestor chirii — într'un serviciu de conductor cl. III — oă fie un ofițer superior cl. II (8000 pe lună!); D-l Busuioc care face reținerile de chirie și plățile, cam alandela și după bunul d-sale plac. Mai mult încă, acest domn nu știe măcar ce înseamnă aia compatibilitate.

Pentru aceste motive și pentru faptul că în acelaș birou al d-lui Busuioc — funcționează — în detrimentul conductorilor P. T. T. — și o societate pentru ajutor de înmormântare, rugăm pe cei în drept să ia măsuri ca măcar busuiocul să nu mai înflorească — cum orea — la P. T. T.

● **NEMULTUMIRILE P. T. T.-iștilor** se snt în luf. Până și bocancii ba chiar și sepcile, se împart pe sprânceană și după bunul plac al d-lui Casier Central (?) Lerescu. Nu știm bine „chestia” dar ne miră mult faptul că tocmai d-l Casier Central nu are nimic mai bun de făcut decât să împartă „bocancii și să creze nemulțumiri.

■ **PICHERII ȘI CANTONIERII** de poduri și șosele din România, s'au constituit în asociație persoană juridică și morală de cultură profesională și revendicări cu titlul: Asociația generală profesională a picherilor și cantonierilor de poduri și șosele: Marele Voevod Mihai I de Alba Iulia.

Președinte D. V. Moldoveanu, vice-președinte V. Varzaru.

Dorim noiei asociații solidaritate și izbândă în toate acțiunile de revendicări în sprijinul tuturor picherilor și cantonierilor crosiți.

■ **FABRICA DE AVIOANE SET** c irg. Zamfirescu, e industrie românească protejată. Aici însă ar trebui protejați și muncitorii puși la burul plac al acelor cari în loc de bună ziua vin, în dinți, cu autohtonul mama... mății.

Vezi bine se confundă muncitorul cu vita și inginerul cu harapnicul.

Si cu asia — basta.

■ **RECENTUL COMUNICAT AL DIRECTIUNII C. A. M.** afirmă că cei ce înfomeză presa sunt interesați iar d-l director Răpeanu, basma curată și pâinea lui Dumnezeu.

Ne facem forte să servim d-lui Răpeanu, dovezi prețioase, începând dela data când a venit la C. A. M. în paltor jegos și până azi când servește C. A. M.-iștilor suferinzi bromura și chinura de core — d-sa însuși are nevoie — cu condiția expresă ca să ne mai ofere ur comunicat în care să se autotâmăeze și să afirme că la C. A. M. nu snt nevolnicii, ci munti de pilaf.

■ **LA BUHUȘI**, tăcere de moarte. Situația neschimbată. Delegația în frunte cu d-l Curescu s'a prezentat la fața locu-

lui unde după ce a făcut o vizită de curtoazie directorilor fabricii au stat de vorbă și cu muncitorii pe cari i-au sfătuit să cedeze la infinit.

Cu conștiința împăcată — deși nu au aplanat nimic — d-nii Curescu și compania s'au întors frumuse la București, „sărbătorească Paștele”.

Dar s'au interesat oare — înainte de plecare — cum va fi Paștele muncitorilor buhușeni? S'au îngrijit oare să trimită, măcar pentru sfintele sărbători, din vasele fonduri din cari se înfruptă, măcar un cât de mic ajutor de șomaj?

Nu! Doamne păzește! D-lor și-au inchipuit să flămânzii dela Buhuși vor fi săturați — chiar de cei doi directori Margulius — cu cei 1.800.000 lei leața d-lor lucră.

Rog pe d-nul cenzor să nu suprima cifrele indicând lefurile parazitilor dela Buhuși. Dacă totuși consideră aceste cifre atățătoare și tirzând la răsturnarea ordinei în stat — nu e vina noastră ci vina încașatorilor, paraziți pe spinarea celor 4.200 de flămânzi. Ce putem face, d-le cenzor în fata adevărului? Să-l ocolim? Nu!

Muncitorii dela Buhuși trebuie să-și capete dreptatea drepturilor lor. Numai atunci când ministrul murcii va trimite la Buhuși oamerii, nu mameluci, atunci se va isprăvi și cu lefurile „fraților Margulius” și cu foamea muncitorilor postnari.

MARIUS BEJAN

Căpătueli P. T. T.-iste

Ne-am ocupat, în nenumărate rânduri, de jalnica situație întronată la P. T. T. de bunul plac al cătorva profitorii, ajunși — nu se știe cum? — să jefuiască mai rău ca în codru, nenorocirile funcționarilor inferiori P. T. T.-iști.

Nu ne-am așteptat la un răspuns, căci în fața evidentei faptelor înșirate, răspunsul nu-și avea rostul.

Ne-am așteptat însă ia o îndreptare sau măcar a o temperare a metodelor samavolnice întronate la P. T. T.

Îndreptarea nu s'a produs.

Ne-am înșelat oare?

Nu! Căci ori cât de gros ar fi tobaiul profitorilor P. T. T.-iști, tot trebuie să plesnească, odată.

Avem chiar o satisfacție.

Directorul General P. T. T. D-l Ing. I. Pitulescu sesizându-se de cele scrise de noi și convingându-se de dreptatea cauzei pentru care luptă funcționarii inferiori P. T. T.; a dat dispozițiuni în consecință; a dat o primă palmă — (un avertisment numai, vor urma și altele) — acelor cari înțeleg să profite cu orice chip de pe urma și spirăreii P. T. T.-iștilor funcționari inferiori.

Astfel, la judecarea opoziției introdusă de asociația personalului inferior P. T. T. împotriva așa zisei asociații a întregului personal P. T. T. care cerea obținerea personalității morale și juridice: chiar avocatul direcțiunea Generale P. T. T. de acord cu avocatul M. L. P. și Comunicațiilor a cerut să nu se aprobe funcționarea ca persoană juridică și morală a ficțiunii intitulată pompos Asociația întregului Personal P. T. T.

Palma a lovit în plin.

Asociația întregului personal P. T. T., nu va obține personalitatea juridică și morală și astfel se va pune capăt întregului șir de nemulțumiri de la P. T. T.

Totuși cei ce visau să se cuibărească sus, sus de tot, fără merite, dar numai pe spinarea încovoată a funcționarilor inferiori P. T. T.

n'au dezarmat încă. Iluștrii Bobiceanu Debrețin și Pelrescu Gaurică banda lor dau goană și acum să prindă la strămoare, funcționari inferiori P. T. T.-iști, să-și înscrie — cu arcanul — în asociația fantomă a întregului personal.

Ba mai mult încă încasează chiar — cu presiuni și momeli — diverse taxe și colțaziți cu cari nu știm ce se face.

De aceia la P. T. T. mai fierbe încă cazanul satanei.

Domnule director general, milosfidește-te! Celor cari vor să se cocoate, preș sus, pe spinări trudețe, celor cari nu și-au simțit palma, trântește-le și un pumn în obraz și-un picior în... șezut.

Așa, poale, se ocr liniști.

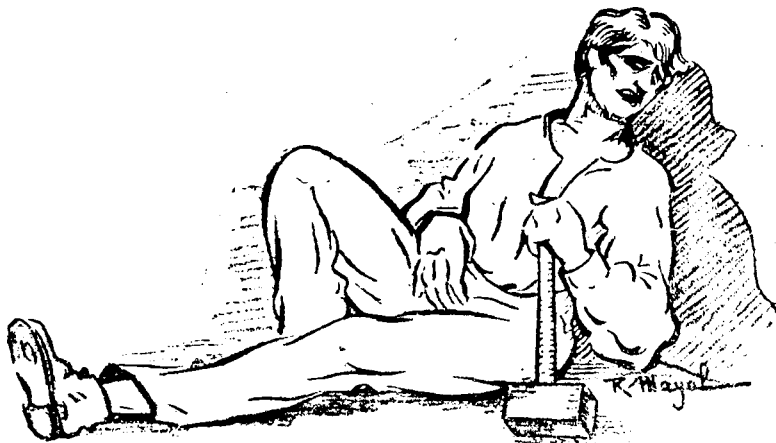
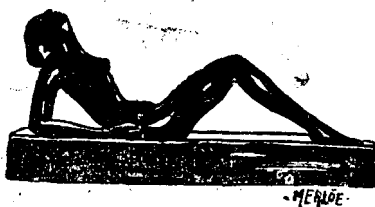
S. BRADU

Pentru cititori

■ Mulțumim pe această cale tuturor acelor ce ne-au felicitat de sfintele Paști și le răspundem: „ADEVARAT A INVIAT”.

TUTORUR CEFITORILOR și prietenilor, care ne-au trimis articolele închinare lui Panait Istrati și n'au fost publicate, le aducem la cunoștință că manuscrisele lor au fost broșate într'un volum de piosă aducere aminte. Și va fi păstrat în biblioteca Cruciiadei.

Mulțumim pe această cale pentru articolele trimise, pentru caldă lor simțire și pentru ne mărginită dragoste și omagiu adus lui Panait Istrati.

Pirații dela Cazinoul din Sinaia

'Aproape toate Statele din lume au fost ințelul cu ințelul obligate să tolereze sau chiar să patroneze loteriile și jocurile de noroc. Nimic anormal deci dacă din exploatarea vicțiilor umane, mii și mii de săraci bolnavi pot fi îngrijiți. Am văzut multe cazinouri în Europa, dar nu am văzut încăeri ca la Cazinoul din Sinaia o exploatare atât de nerușinată, dublată de o imperțință fără pereche din partea regimentului de concesionari și crupieri, față de publicul nostru atât de îngăduitor.

În primul rând jocul de ruletă nu se practică în mod regulat, adică conform regulii acestui joc practicat la Monte-Carlo și copiat integral de toate cazinourile din lume. La toate ruletele când iese 0, mizele de la șansele simple se pierd numai pe jumătate. La Sinaia se pierde integral, deci un imens beneficiu în plus pentru concesionarii cazinoului. La jocul de Baccara în toate cazinourile din Europa se percepe de fiecare lovitură o remiză de 5% pentru caniotă.

La Sinaia se percepe teoretic, oficial 10%, iar practic mai mult, adică în raport cu inesperienza publicului respectiv, mult prea conciliant și inexperimentat.

Personalul acestui tripou ordinar din Sinaia, numit Cazinou, se compune în mare majoritate dintr-o bandă de derbedei recrutăți din porturi, sau printre așa zișii chelneri someuri dela periferia Capitalei.

Nerușinarea sau mai bine zis obraznicia acestor exploatareți conduși de d-nii Litman et Co. față de publicul nostru se explică astfel:

În primul rând, beneficiile atât de ușoare, dobândite după urma unui joc neregulat, fiind atât de însemnate, concesionarii se simt atât de tari, încât tratează publicul nostru atât de inofensiv și naiv în materie de

jocuri în Cazinouri, drept obiect de exploatare fără cel mai elementar menajament.

Pe de altă parte, vocea publicului, adică presa, fiind în mod miraculos redusă complect la tăcere prin mijloace cunoscute numai d-lor Litman et Co., nimeni nu turbură liniștea acestor bandiți insolenți care exploatează publicul la Sinaia.

Nu avem pretenția și nici naivitatea să cerem suprimarea jocurilor dela Sinaia.

Nu ne interesează nici câștigătorii, dacă există, nu avem milă nici cu acei care și pierd acolo banii.

Dar cerem trei lucruri: în primul rând jocurile să fie practicate în mod regulat, adică conform regulilor respective în toate cazinourile din lume. La asemenea jocuri de noroc, concesionarii realizează în mod matematic câștiguri sigure și importante, încât nu este de îngăduit, ca la noi în România d-nii Litman et Co. să beneficieze de supraprivilegii.

În al doilea rând, cerem ca vizitatorii Cazinoului din Sinaia să fie tratați după cum trebuie să fie tratat un client care cumpără și plătește marfă într-o prăvălie. Trebuie să-și bage în cap d-nii Litman et Co. că activitatea lor parazită este în funcție de bunăvoința publicului, iar nu invers.

Mai pretindem ca toate elementele străine încă în funcție la acest tripou din Sinaia să fie imediat concediate, amintind acestor concesionari obraznici că ulciorul nu merge la apă — până când se sparge.

Ca încheiere întrebăm pe d. Dr. Căstănescu, Ministrul Sănătății, dacă beneficiile Statului de pe urma jocurilor dela Sinaia sunt în raport normal cu beneficiile reale recoltate de banda Litman et Co. concesionarii Cazinoului. Controlul autorităților se practică oare în mod normal?

SERGIU LECCA

Presă ieșană șantagistă

În unul din numerile trecute ale „Cruciadei Românismului” arătam cine conduce „presa ieșană”. Și pentru că un oarecare domn dela Caradașca, mi-a ridicat o paranteză voui cănta să analizez mai pe larg acest sistem de presă, care speculează în mod infam publicul cititor.

Presă ieșană bate un record de cotidianitate și săptămânalitate, față de celelalte orașe din provincie. Este destul ca un individ certat cu legile firești ale societății să-și adune un grup de lichele, șperțari, ca să înființeze un nou ziar, o nouă insultă la adresa cititorului o nouă reuniune de profitori care să șantajeze și să pornească în goană nebună după noi victime „vaci de mult”.

Iașul are 5 gazete cotidiene, trei săptămânale și două publicații bilunare.

Dintre ele: *Ziua*, *Lumea*, *Lunca*, *Noutatea* și *Opinia* sunt informative... (!) trei de luptă politică și interese mărunte de club, — și cele bilunare — politic social și literar.

Este destul ca să știți să înșiri vre-o treizeci de rânduri, să înjuri ca la ușa cortului, să ai un vocabular trivial... și dacă cumva mai ești și avocat, doctor... sau rabbin... apoi s'a rezolvat problema ziaristiceii.

Nu contează ce scrii — ci... să nu fie spațiul gol.

Acum cât privește de cine-i scrii sau ce scrie, n'ar fi o mare insultă, căci dacă nu-ți place n'ai decât să n'o iei, dar... tocmai aici este partea scandalosă. Acești domni ziaristi publică și atacă numai atunci când nu „ungi osia”. Dacă ferească Dumnezeu nu ai

banul în mână care să cumpere tăcerea acestor canalii, atunci te-ai dus pe copcă. Sunt cazuri când este pus în joc prestigiul tău de om, sau onoarea familiei — atunci pe acești „ciocli” perversi nu-i poți înbuna decât cu arginții lui Iuda.

Șantajul acesta odios este practicat pe o scară întinsă de acești ziaristi, trepăduși ai societății care se dau în vânt cu mirosul lor specific în goană după victime.

Nu-i de ajuns o rugămte, o promisiune nici lacrimile, nici desna-dejdea ci — „banul”.

Și ce revoltător se face târgul pentru a nu apare un articol!...

Șantaj!...

Aceasta se petrece între culisele presei ieșene.

Vreți exemple? Iată-le:

Dece nu s'a scris nimic în cazul asasinării bogătaşului Martinas? (exceptie Lumea).

Dece s'a tipat când ficia unui comerciant s'a aruncat dela etajul al doilea dela banca fostă Dacia; când bătrânul părinte s'a rugat cu lacrimile în ochi pe la toate redacțiile, ca să nu se publice nimic?... — N'ați fost mituiți.

Dece n'ați scris nimic când ficia bancherului Emanoil Morcovici s'a atrăvit din dragoste pentru directorul ziarului Montatea Jean Melle (Ijic Humă). Au fost bani.

Dece n'ați scris nimic de o descindere la Herșcu Cernes, unde s'au găsit două arme cazone și o baionetă cu teacă nouă? Ați fost cumpărați!

Și câte alte cazuri, care nu poate provoca decât indignare.

Iată dar cum speculează acești domni opinia publică, iată pentru ce apare o nouă gazetă, iată ce este presa ieșană — șantaj.

PETRU I. NICOLAU

Corresp. Iași

BULETIN INTERN

Trăim fără doar și poate într-o epocă de dezechilibru total. Nimeni din cei cu răspundere nu mai au sensul nici al valorilor și nici al faptelor.

Din bugete de mizerie, și nici ele acoperite, în loc să se facă cele mai sgârcite economii, se cheltuiesc milioane și zeci de milioane cu praful în ochi. Pentru a minți pe cine? Pe tine însuși? Cine îi mai crede? Și ce e mai rău, cine se mai supune de bună voie, legilor fiscale când văd cu câtă ușurință și cu câtă criminală nesocotință acești bani ai tuturor, intră fără rușine în buzunarele anumitor favoriți. Din debitori, fi-nuți zi la zi de acei cari îi așteptau să pună mâna pe putere, după un an de guvernare își fac palate, cu arhitecți renumiți, își cumpără mașini și blănuri scumpe. Alții împreună cu întreaga lor familie își clădesc în regiunea străzii Polone un cartier întreg de case de raport după câteva luni de funcțiune la Banca Națională. Se vede că au adoptat devisa „charité bien ordonnée commence par soi”.

Iar edilii Bucureștilor, în disprețul mahalalelor mai murdare ca în provincie, fără apă, fără lumină, fără pavaj, anunță luna Bucureștilor, pentru a arăta ce? Ce a fost Bucureștii de altă dată și ce se produce de industria națională? Sau pentru a-și umple buzunarele din licitații, concesi, construcții etc.?

Se spune că odată a venit la un sultan un fost prieten scăpat și i-a cerut un mijloc de câștig. Sultanul l-a numit primar. După un timp, leața fiind mică, s'a dus din nou la sultan și i-a spus că încă nu are cu ce trăi. La care i s'a răspuns. Dărăma și rezidește! Metodă întrebuințată în belșug de primarii noștri.

Iar între săbători d-nii cari mari s'au plimbat pe la Sinaia, Brașov sau moșiile d-lor, trâmblând că merg să vadă și să audă la sursă nevoile și revendicările acestui popor. De ani de zile aceleași comedii, aceleași păpușerii. Se revendică puterea, se încep guvernări fără programe studiate, și fără nici o concepție, încropindu-se viața de o zi pe alta. Nici unul, dar nici unul din oamenii politici din urmă nu au știut să facă abstracții de nevoile lor și a celor ce-i inconjoară. Ca pornit dela un gând curat, cu o voință neclintită, și fără părtinire să-și aplece urechea și tăind chiar adesea în carne vie, în sentimente de prietenie sau îndatoriri să aplice unele mijloace eroice și naționale cari ar putea ridica în cel mai scurt timp atât viața națională cât și morală a României. Dar acest lucru nu se va putea înfăptui de cât atunci când generația nouă, nespurcată și ne compromisă va răzbi prin energie, luptă și vitalitatea ei să înlăture pe toate aceste mumii ale politicii noastre, cari nu mai pot decât să infecteze și să cangreneze întreg organismul încă sănătos și care mai trăește doar prin forța inerteii, și a imboldului de cinste și de patriotism moștenit dela un Carp, Filipescu, Kogălniceanu, Ion Brătianu, Maiorescu etc.

Intre generația acestor bătrâni și a tineretului care trebuie să răsbătă e o prăpastie, care nu se va putea umple decât de sânguința, voința neclintită și naționalismul curat și dărij al celor ce au pornit la luptă.

CRUCIADA

R. C. M. A. N. S. I. M. U. R. U. L. U.

GAZETA SAPTAMANALA

Redacția și Administrația:

str. Emil Costinescu, 17

BUCUREȘTI 6.

TELEFOANE:

Direcția 4-29-60

CRUCIADA

R. C. M. A. N. S. I. M. U. R. U. L. U.

Cronica externă

Toate cancelariile europene continuă să se frământă și să se turbure în jurul inarmărilor germane. De data aceasta chestia flotei a întâmpinat o revoltă generală a opiniei engleze. Interpelările și răspunsul d-lui MacDonald în Camera Comunelor sunt foarte holărate. Ele nu admit și se vor opune cu toate mijloacele unei măriri a puterii navale germane. Fiecare putere țipă și se agită atunci când sunt în joc interesele ei.

Problema merită să fie mai amănunțit cercetată.

Germania, popor de aproape 70 milioane locuitori industrializați la maximum și fără mijloace proprii de alimentare complectă și neproducătoare de materii prime, a fost privată de coloniile ei. Nu o doare atât rectificările de frontiere cât faptul că e dependentă de alte țări pentru aprovizionările ei. Cărațul și metodică ei renaștere dela 1920 până azi este datorită sentimentului ei național și convingerii că un popor care, cu toate grevele lui defecte, a fost unul dintre promotorii civilizației și artelor. Renașterea ei sufletească și-a manifestat dorința și imperativul de viață prin încrederea și ascultarea oarbă ce au dăruit-o d-lui Adolf Hitler. Astăzi, față de creșterea populației, a produselor ei industriale, și a nevoei crescânde de alimente și materii prime, are nevoie sau de foarte largi convenții comerciale sau de teritorii noi. Dacă cere coloniile lovește în interesul direct al Angliei; dacă ar reincerea un Anschluss s'ar lovi de Italia; iar dacă ar tinde cu concursul Poloniei o invazie spre Rusia s'ar lovi și de ea și de Franța.

Este un cerc vicios, fără supapă de siguranță, care s'ar mai putea menține comprimat un anumit timp, dar căruia va trebui să i se găsească foarte curând o soluție eficientă și dreaptă.

Acordul franco-rus, echivalent ca valoare, ba cu siguranță chiar mai șubred ca acela ce exista în 1914, este înaintea de toate o sperietoare, și o presiune asupra viitoareii politicii a Micii Antante. Rusia în starea ei actuală trebuie să caute alianțe și să facă orice concesii pentru a preîntâmpina un conflict. Dovadă sunt tratativele cu Japonia, care are câștig de cauză pe toată linia, și a cărei politică se aseamănă foarte

mult de aceea a Germaniei.

Și totuși aceasta din urmă cu toate făgăduielile de negresiune și de dorință de pace se gândește cu siguranță la posibilitatea de cuceriri. Priviri ei sunt ațintite, cum am spus-o spre Răsărit.

Într'un articol „Hitler va întenter la conquête des greniers russes” al lui Pierre Brunet vedem îngrijorarea enormă a Franței. Căci cu siguranță Polonia nu numai nu s'ar pune unei astfel de politici dar n'ar avea decât să câștige de pe urma ei, — ocupând parte a Rusiei albe, Estonia și Lituania.

Dacă însă diplomația germană ar fi întrebunțată mai mult psihologie și o mai amănunțită cunoaștere a oamenilor și mai direct a personalului întrebunțat de ei, ar fi putut să nu-și alieneze aproape toate simplitile. Metoda poate este adesea cea mai bună înăuntrul hotărârilor, nu însă și peste ele. Toate țările nu pot fi atât de tolerante ca a noastră, unde aproape în aceeași zi se cântă internaționala la Timișoara și Cluj, iar pe de altă parte a genții d-lui Rosenberg se plimbă nestingheriți, căutând a organiza la noi în țară cuiburi directe de propagandă. La ei în țară astfel de elemente cari ar lucra în numele altei Puteri ar dispărea pe loc și fără urmă.

La Venezia lucrări pregătite pentru conferința dela Roma. Atitudinea d-lui Titulescu în numele Micii Antante și a Înțelegerii Balcanice a avut câștig de cauză și s'a știut de pe programul de discuție problemele de reinarmare ale Ungariei, Bulgariei și Austriei, precum și posibilitățile de reabilitări a tratatelor de pace. Te grație inițiativei Micii Înțelegeri s'ar putea încheia în curând pactul Dunărean cu mari și sănătoase consecințe economice.

În Grecia se fac condamnări pe capete și cu siguranță că numărul victimelor tribunalelor militare va fi mai mare ca acela al revoluției.

La 2 Iunie o nouă criză de guvern, pe care tot d. Leroux o va soluționa, dând de fiecare dată o tendință mai de dreapta cabinetului său.

CONST. CARAGEA

Din ce fonduri apare „Cruciada”

Am arătat la începutul apariției noastre cine ne-a ajutat. Azi ne facem aceeași datorie față de publicul cititor ca să se știe CA NU DEPINDEM DE NIMENI, nu sântem de vânzare și nu vom apare niciodată primind sugestii pentru bani.

„Cruciada Românismului” a început dela tirajul de 2500 exemplare a crescut treptat 3000-3500-4000-5000-6000, iar azi ea apare în 8000 (opt mii) de exemplare.

Avem încasări de 56000 lei lunar și cheltuieli de expediție și administrație de 24000 lei. Restul de 32000 lei plus 12000 lei lunar ne costă imprimarea gazetei.

Acești 12000 lei pentru care sântem acuzați că ne-am VANDUT, ne revin din abonamente și micile ajutoare dela puținii prieteni ce-i avem.

Rugăm pe cititori să observe sacrificiile ce se fac pentru apariția acestei gazete, mulțumindu-le în același timp pentru sprijinul ce ni-l dau.

Cine se îndoaie de cele spuse n'are decât să se adreseze tipografiei A. B. C. să i se arate fac-

turile și comanda. (Ținem să spunem că tipografia A. B. C. e românească). Deasemeni expediția se poate controla ușor.

La noi sânt ușile deschise căci n'avem crime de ascuns, nici arginții ce i-am luat pentru cadavre.

Rugăm pe cititorii care ne semnalează lipsa de afișe în provincie să intervină la depozitar și SA-L OBLIGE să afișeze afișele, cari se trimet, dar unii NECINȘTIȚI, le adună și le vând ca hârtie de ambalat la chilo-gram.

PENTRU D-NII DEPOZITARI

Rugăm pe d-nii depozitari și chioscari ca decontările, capetele de gazetă și în tot ce privește vânzarea gazetei să se adreseze „Distribuției Presei”, Galeria Blanduziei, strada Doamnei No. 7, Etaj. camera 7, telefon 4-28-60 București.

Încasările din vânzări se vor face de către inspectorii „Distribuției Presei”.